

Toepassing natuurwaardenpotentiescan

Versienummer 2

Datum 22 oktober 2024
Status DEFINITIEF

Inhoud

- 1 Achtergrond—3**
- 2 Relevante wet- en regelgeving—4**
- 3 Voorbeeldvraag Natuurwaardenpotentiescan—6**

1 Achtergrond

Waarom een natuurwaardenpotentiescan?

Met de natuurwaardenpotentiescan voldoet het RVB aan de specifieke zorgplicht en geeft het projectteam:

1. inzicht in de **aanwezige natuurwaarden**, de basiskwaliteit natuur op en nabij het projectgebied en optioneel het Landschapsecologische Systeem (Analyse LESA bij projecten met substantieel landschap);
2. inzicht in de wettelijke specifieke **zorgplicht van soorten** en wettelijk verplichte vervolgstappen vanuit het wettelijk kader natuurbeleid, o.a. Omgevingswet (OW), Natuur Netwerk Nederland (NNN), Kapverordening en Kader Richtlijn Water (KRW);
3. inzicht in potentieel te **versterken natuurwaarden** door natuurinclusief bouwen en samenwerken met organisaties aanwezig in de omgeving.

Bij welk type ingrepen pas ik de natuurwaardenpotentiescan toe?

- planbaar onderhoud (bij defensie in werkpakketten 3 en 4);
- kleinschalige aanpassingen vastgoed (in vastgoedbeheer, bij defensie in werkpakketten 3 en 4);
- grootschalige aanpassingen vastgoed (in projecten) (optie: LESA);
- uitvoering van sloopwerkzaamheden;
- nieuwbouw (optie: LESA);
- revitalisering van locaties (optie: LESA);
- terreininrichting (optie: LESA).

In welke fase laat ik een natuurwaardenpotentiescan uitvoeren?

- In de opdracht- en/of definitiefase van een vastgoedingreep.
 - In de initiatieffase van een revitalisering binnen CVV/TVvD (Defensie).
- LET OP: Hoe eerder het vooronderzoek naar beschermde soorten wordt uitgevoerd, des te groter is de kans dat mogelijk aanvullend veldonderzoek en andere vervolgstappen geïntegreerd kunnen worden in de projectplanning, de uitvraagdocumenten en de uitvoeringswerkzaamheden.

Wat doe ik met de natuurwaardenpotentiescan?

Uitvraagfase: Met de scanresultaten kan je eventueel natuurinclusieve minimumeisen projectspecifiek maken.

Aanbesteding vastgoedingreep: De rapportage wordt ter informatie (bij gunning) of als referentiedocument (indien geen gunning) toegevoegd aan de aanbestedingsdocumenten. Afhankelijk van het project gebruikt gegadigde/opdrachtnemer dit vooronderzoek voor de uitwerking van het gunningscriterium en/of de minimumeisen.

Gebiedsgerichte samenwerking opstarten: De potentiescan geeft een beeld van partijen in de omgeving en hun invloed op het versterken van groene infrastructuur in de omgeving. Start verkennende gesprekken op die voorsorteren op een eventuele samenwerking en bundeling van invloed en expertise.

Vervolgonderzoek en vergunningstraject: Uit de natuurwaardenpotentiescan kunnen trajecten volgen, waarvan hieronder de belangrijkste op een rij.

2 Relevante wet- en regelgeving

Soortenspoor (Omgevingswet of afd.11.2.Bal): Hieronder vallen Vogelrichtlijn (VRL), Habitatrictlijn (HRL) en andere soorten. Als de natuurwaardenpotentiescan de aanwezigheid van beschermde soorten niet kan uitsluiten, dan is aanvullend (veld-)onderzoek noodzakelijk. Het aanvullend onderzoek brengt beschermde soorten in kaart die in het plangebied aanwezig zijn en die mogelijk door de voorgenomen activiteit worden verstoord of bedreigd. De volledige duur van het aanvullende onderzoek kan 1 tot 2 jaar zijn. Houd daar rekening mee in de projectplanning (!) Indien de conclusie van het vervolgonderzoek is dat overtreding van verbodsbepalingen niet kan worden voorkomen, dient een vergunning te worden aangevraagd. Om een vergunning te verkrijgen moet een activiteitenplan worden opgesteld met daarin de alternatieven die zijn afgewogen en in welk belang de vastgoedingreep plaatsvindt. Een voorwaarde voor het verkrijgen van de vergunning is immers het voorkomen van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Maatregelen (zowel mitigerend als compenserend) die dit negatief effect voorkomen zijn tevens onderdeel van dit activiteitenplan. De mitigerende of compenserende maatregelen van de aangetroffen beschermde functies van de aanwezige beschermde soorten dienen gereed te zijn voordat de geplande vastgoedaanpassingen kunnen starten. Het plan wordt samen met de voorgaande onderzoeken ingediend met de vergunning aanvraag bij het bevoegde gezag.

1. Kan compensatie niet in de vastgoedingreep worden geïntegreerd? Dan dient de betreffende compensatie gereed te zijn voorafgaand aan de start van de vastgoedingreep.
2. Kan compensatie wel in de vastgoedingreep worden geïntegreerd? Dan is in veel gevallen tijdelijke compensatie noodzakelijk, die eveneens gereed dient te zijn voorafgaand aan de start van de vastgoedaanpassing.

Voor veel soorten wordt een gewenningstijd gehanteerd; de minimale periode dat de maatregelen aanwezig dienen te zijn vóór de aanvang van de ingreep. Deze tijd is afhankelijk van de soort en kan oplopen tot een jaar. Houd daar rekening mee in de projectplanning (!) De proceduretermijn van de vergunningaanvraag bij het bevoegde gezag is minstens 13 weken in geval van openbare uniforme voorbereidingsprocedure.

Gebiedenspoor (afd.11.1): gericht op N2000 en nationale Parken
Uit de natuurwaardenpotentiescan volgt of er aanvullende onderzoeken benodigd zijn op dit vlak. Een eerste stap is vaak een stikstofberekening in AERIUS. Dit kan gevolgd worden door een Voortoets waarin het effect van zowel stikstof als andere storingsfactoren (denk o.a. aan geluid, licht, trilling, optische verstoring) op een nabijgelegen N2000-terrein worden geanalyseerd.

Houtopstanden (afd.11.3): Doelen:

- Natuurbescherming
- Instandhouding bosareal
- Beschermen landschappelijke waarden

De natuurwaardenpotentiescan geeft aan of de locatie binnen of buiten de bebouwde kom (d.w.z. bebouwde kom voor houtopstanden) valt. (Gedeeltelijke) kap van een houtopstand vereist vaak een kapmelding en kent dan ook een bijbehorende herplantverplichting.

Natuurnetwerk Nederland (NNN): provinciaal gebiedenbescherming: Het NNN is een samenhangend landelijk ecologisch netwerk. Het is gericht op de bescherming, de instandhouding en zo nodig het herstel van een gunstige staat van instandhouding van:

- aanwezige dier- en plantensoorten
- typen natuurlijke habitats
- leefgebieden van soorten die van nature in Nederland voorkomen

De provincie wijst in de omgevingsverordening de NNN-gebieden aan. De natuurwaardenpotentiescan geeft aan of nog een aanvullende NNN-toetsing noodzakelijk is. Ook wordt gekeken naar ander provinciaal natuurbeleid, denk bijvoorbeeld aan weidevogelgebieden.

Kapvergunning: Vanuit een gemeentelijke verordening worden voorwaarden gesteld waarbij het kappen van bomen vergunning plichtig is. Deze voorwaarden kunnen verschillen per gemeente. Het kunnen onder meer bomen betreffen met een bepaalde waarde, zoals esthetiek en ouderdom, of een specifieke locatie.

Kader Richtlijn Water (art. 11.40, Paragraaf 2.2.2.1 t/m 2.2.2.3 van BKL): De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn die op 22 december 2000 van kracht is geworden. Doelstelling is het realiseren en behouden van chemisch schoon en ecologisch gezond oppervlaktewater en grondwater.

3 Voorbeeldvraag Natuurwaardenpotentiescan

Aanleiding

<Beschrijf hier de aard van het project waarvoor de natuurwaardenpotentiescan uitgevoerd dient te worden. Bijvoorbeeld:>

<Rijksvastgoedbedrijf / Defensie> is voornemens aanpassingen te laten doen in het project <vul projectnaam in>, op het adres <vul adres in>. Ook voorzien we hierbij aanpassingen in de bijbehorende buitenruimte. Het project kenmerkt zich o.a. door de ambitie om de huisvesting (gebouw en terrein) natuurinclusief te realiseren.

Doelstelling

<Beschrijf het doel van de natuurwaardenpotentiescan. Bijvoorbeeld:>

In voorbereiding op de beoogde aanbesteding is er behoefte aan inzicht in:

1. *de aanwezige natuurwaarden op en nabij het projectgebied;*
2. *de wettelijke zorgplicht van soorten;*
3. *de potentie van versterken van natuurwaarden.*

Onderzoeksvragen

<Beschrijf de onderzoeksvragen van de natuurwaardenpotentiescan. Bijvoorbeeld:>

De volgende aspecten dient de natuurwaardenpotentiescan te onderzoeken:

1. Aanwezige natuurwaarden

- *Welke biotopen zijn er (ook in stedelijk gebied) te onderscheiden op de projectlocatie, verbeeld in een plankaart?*
- *Welke locatie-specifieke soorten flora en fauna komen voor in de directe omgeving van het plangebied, vanuit het verleden en huidig, binnen een straal van ca. 250 meter? Hierbij dient minimaal te worden uitgegaan van soorten volgens de Omgevingswet;*
- *Welke groene infrastructuur is aanwezig in de omgeving van de projectlocatie, verbeeld in een plankaart?*
- *Welke soorten van betekenis, voor bijzondere of zeldzame natuurwaarden op regionale schaal, kunnen gebruik maken van de projectlocatie?*
- *Bij optie LESA: Welke landschapswaarden volgen uit de Landschapsecologische Systeem Analyse (LESA)?*

2. Zorgplicht van soorten

- *Welke wettelijke kaders zijn van toepassing (zoals Omgevingswet, Wet stikstofreductie en natuurverbetering, en besluit algemene regels ruimtelijke ordening bescherming Natuurnetwerk Nederland), welke verplichtingen en vervolgstappen voor gebieds- en soortenbescherming volgen daaruit?*
- *Zijn er beschermde soorten flora en fauna in het plangebied aanwezig?*
- *Wat zijn de effecten op de aanwezige soorten door de beoogde ingreep en wordt een wettelijk kader overtreden, zoals de Omgevingswet?*
- *Zijn (mogelijke) negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand uit te sluiten?*
- *Welke maatregelen voorkomen, reduceren, herstellen, compenseren, voegen natuurwaarden toe (volgens de mitigatieladder) bij eventuele overtreding van verbodsbepalingen?*

3. Versterken natuurwaarden

- *Wat is de potentie van de projectlocatie, in relatie tot omliggende plangebieden (buffer) en de historisch in de omgeving voorkomende soorten?*
- *De aanwezigheid van welke gids- of doelsoorten kan de kwaliteit vergroten van de projectlocatie als leefgebied van die soorten, verdeeld over de aanwezige biotopen, weergegeven in een overzicht?*
- *Hoe kan de draagkracht van het projectgebied per gids- of doelsoort vergroot worden, uitgelegd met de relevante VACHT-aspecten: Voedsel, Vocht, Veiligheid, Verblijven, Verspreiding, Variatie, Verbinden, Voortplanting?*
- *Waar op het terrein is potentie voor het realiseren van biotopen en voorzieningen, hoe kunnen deze verbonden worden met elkaar en eventueel met de omgeving, weergegeven op (schetsmatige) kaart?*
- *Wat zijn, in een globale verkenning, potentiële samenwerkingsverbanden met gebiedsstakeholders (vastgoedeigenaren, lokale overheden, etc.) die kunnen bijdragen om op de projectlocatie en/of in de omgeving natuurinclusief te werken en de groene infrastructuur te versterken?*
- *Wat zijn de voorwaarden om de toegankelijkheid van klein wild van en naar de projectlocatie te borgen, bijvoorbeeld in de omheining?*
- *Wat is het beleid voor biodiversiteit in de gemeente en provincie dat relevant is voor deze opgave?*

Minimale vereisten

<Maak duidelijk waaraan de rapportage minimaal moet voldoen. Bijvoorbeeld:>

De werkzaamheden bestaan uit minimaal

- *een veldbezoek,*
- *een bureaustudie,*
- *een analyse van de gegevens,*
- *een adviesrapportage.*

De volgende onderdelen dienen deel uit te maken van het rapport:

1. *Inleiding en vraagstelling*
2. *Een beschrijving van het plangebied, de ligging van het plangebied en een beschrijving van het doel van het rapport*
3. *Onderzoeksresultaat*
4. *Vervolgstappen vanuit wettelijk kader*
5. *Aanbevelingen voor de natuurinclusieve planvorming, inclusief (schetsmatige) visuele weergave op kaart*

Bij het bronnenonderzoek kan uitgegaan worden van historisch voorkomen van voor het gebied kenmerkende flora en fauna (minimaal afgelopen 10 jaar) op basis van analyse van bestaande gegevens, gebaseerd op de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), beschikbare data defensie terreinen, en voor zover relevant overige openbaar beschikbare gegevens, zoals luchtfoto's, (provinciale) atlanten. Hierbij dient ook de directe omgeving (een buffer van 250 meter rondom het plangebied) mee te worden genomen. Hierbij dient inzicht te komen in minimaal beschermde soorten uit de Omgevingswet, eventueel gemeentelijke en provinciale soortenlijsten (decentraal beleid), alsook andere voor de locatie specifiek voorkomende soorten.

Alle veldwaarnemingen dienen in de Nationale Databank Flora en Fauna te worden opgenomen.